

DOCUMENTA

acte nesesari pretocant a fer a dita nostre universitat per afecta del que tocara de dita cantitat perque es nesesari are subvenir a los pobres de dita nostra universitat etc.

Sobre de le cual prepositio fonch determinat y conclus pesats los vots com es costum ningu discrepant, donen ple poder als honorables jurats o ha cualsevol de aquels, vagen an Ciutat a rebre le cantitat pertocara de dita caritat, ab plena potestat y sindicat de fer albera de rebuda o de cualsevol acte nesesari sia per afecta de la cantitat pertocara a dita nostra universitat y aguda y rebuda aquella, ab le horda diguda ab consulta del senyor rector o vicari, balle y jurats que se repartesca aquella entre los pobres de dita nostra universitat an aquels qui mes nesesitat tindran.

Testimonis: Joan Falconer y moson Pere Fiol.

Libre de Consells, 1563-1596.

RAMÓN GAYÁ GALMÉS, Pbro.

CAMPANAS

Son palabras del antiguo Derecho Canónico personificando las campanas: «Deum laudo, clerum et populum congreco, tempestates fugio, mortuos ploro et sanctos honoro.» Canto alabanzas a Dios, congreco la familia sacerdotal y el pueblo, ahuyento las tempestades, lloro los muertos y tribulo honor y gloria a los santos.

Convencidas nuestras Autoridades de la gran importancia de las campanas, lengua metálica que nos sirve para honrar a Dios y a sus santos, entonar un canto funeral a nuestros difuntos y proteger nuestras vidas y haciendas, procuraron solícitos proveerse de campanas para la iglesia parroquial,—la primera después de la de Consolación—, conservarlas a toda costa y defenderlas con tenacidad en la circunstancias excepcionales

que se presentaron. Debido tal vez a ser defectuosa la aleación se rompían con frecuencia, pero se arreglaban, unas veces en el mismo pueblo, por técnicos campaneros y otras se mandaban a la Ciudad para fundirlas de nuevo. Los libros de «Consells» de nuestro Archivo Municipal se ocupan a menudo de nuestras campanas, como puede verse por los siguientes «Consells»:

(1585)

Dilluns a XXI de octubra any MDLXXXV.

Dit dia convocats y ajustats en casa de mi Jordi Antich, lo honorable en Toni Barselo balle reyal lo any present en Sant Joan, absems ab los honorables en Bartomeu Bou, mestre Bernat Mates, Joan Antich, Bartomeu Fiol, jurats lo any present en dita vila, absems ab los honorables en Miguel Antich, Francesch Mestre, Guillem Font, Jordi Font, Toni Nicolau, Pera Amengual, consellers en dita vila, tots congregats per a consellar tota hutillitat de dita vila, ut sequitur.

Primo fonch preposat per lo honorable en Bartomeu Fiol, un dels jurats, dient molt honorable y savi consell lo que a vostres savieses avam asi ajustats es que tenim huna campana trancada, lo qual saben tots y ansia aribat un mestra campaner y tanim vinantesa de fer dita campana; per so damanam a vostras saviesas sins daran lloch de donar a dobar o fer dita campana.

Sobra de la qual preposicio fonch determinat y conclus per tot lo consell, tots huna cosa concordant, son de parer que provat que an trancada la campana, que lo para del minyo qui la trancada, pac dita campana; pero lo honorable en Francesch Mestra descripant de tots los altres as de parer, que si lo qui tranca la dita campana romana ascola, que pac XX lliures y si no romana ascola, que en tal cas pac tota la dita campana.

Testimonis: m.^o Antoni Sabater y Miquel Galmes.

(1586)

Diumenge a iij de agost any 1586.

Convocats y ajustats en casa de mi Jordi Antich ascrivá los honorables en Toni Amengual, Bernat Gual, Antoni Nicolau, Ramon

Nicolau, jurats lo present any en dita vila, absems ab los honorables en Bartomeu Bou, Sebastia Fiol, Bernat Mates, Bartomeu Fiol, Mateu Mejol, Pere Antich, Joan Mestra, tota la mes part del consell de dita vila, tots congregats per aconsellar tota utilitat de la present vila, ut sequitur.

Mes avant demanam a vostras saviesas que ja saban com asta manat ab les visites que fasam campanar, y ab altraz consells as astat determinat que las campanas sa a pugasen demunt de al cor y fins asi no ses fet; per so demanam consell a vostres savieses que donan consell com sa fara, si faram caragol per pugar alt a nel cor o si las pugaran sens fer caragol, finalment quens donan orda com sa fara y quina orda tindran.

Sobre de la qual praposasio fonch determinat y conclus per tot lo susdit consell tots una cosa concordat, que donan lloch a dits jurats que vejen mestre Antoni Jenovart si volra pujar las campanas sobra del cor per lo preu que son jerma las hi pugava, hi si no las hi vol pugar per las deu lliuras que son germa las hi pugava, hi si no las hi vol pugar per dit preu que vegan son germa si las hi vol pugar per lo que as ta van conserts, hi si no las hi vol pugar que tornan a ajuntar consell hi a las horas se determinara lo que Deu les a ministrara.

Testimonis: Pera Pou y Gaspar Font.

(1599)

Diumenge que contam a xxij de maig 1599.

Dit die y any convocats y ajustats en la iglesia parroquial de la present vila de Sant Joan lo honorable en Toni Barsalo balle real lo present any en Sant Joan ab los honorables m.^o Bartomeu Fiol, Jordi Font, Jordi Antich, Pera Mejol, jurats, ab los honorables m.^o Miquel Roig, Guillem Fiol, Miquel Antich, Pere Andreu Antich, Miquel Antich, Barnadi Company, Pere Amengual, Guillem Amengual, consallers tots congregats per a fer la astresio dels hofisis de la present vila de Sant Joan servada la forma y horda acostumada, ut sequitur.

Ha qui matex fonch preposat per m.^o Pere Susies, teolech y rector dient: honorable con-

sell ja veuen la nesesitat que tenim de las campanes qui son rompudes y tenim antes que lo menor que costaran seran demunt 200 lliures, sens matal y altres cosses majorment que ab las vissitas pasades ja as manat, per so los asvertesch com unes cosses y altres costeran mes de 400 lliures; vejen y antenguen an fer tall qui bast a lo que costera o a lo menos an comincenho sols los jurats venidors ne sien asvertits.

Sohre de la qual prepossesio fonch determinat difinit y conclus per lo dit consell que vejen sis poria fer de a captes, per que la gent ab general diuen que tots hi prometran y que millor sa fera de a capta que de tall, que si lo senyor rector li aparexera dir ho a la trona y segons las promeses veuran sis pora fer y si no, a las horas, farem lo que Deu nos aministrera.

Testimonis: Bartomeu Bou y Joan Portell.

(1599)

Diumenge a xx de juny any 1599.

Convocats y ajustats en la cassa de m.^o Bartomeu Fiol los honorables m.^o Bartomeu Fiol balle ab los honorables en Guillem Fiol, m.^o Toni Nicclau, Joan Nicolau, Guillem Amengual jurats ab los honorables en Joan Portell, m.^o Mateu Mejol, Mateu Gomila, Jordi Font, Jordi Antich, Amador Fiol, Guillem Jenovart, Antoni Nicolau, consellers tots congregats per a consellar a tota utilitat de la present vila, ut sequitur.

Et primo fonch prepossat per lo honorable m.^o Antoni Nicolau jurat dient: molt honorable y savi consell lo per que los avem asi ajustats es que ja veuen la nesesitat que tenim de las campanes que son rompudes y lo senyor rector ans dit y ab suplicasio pusada o asvertex; demanam a vostres savieses vullen aconsellar asirque de aso.

Sobre de la qual prepossesio fonch determinat difinit y conclus per tot lo sobredit consell que fassen los magnifichs jurats juntament ab lo senyor rector diligensia an veura si se porian fer de a capta y podent se fer si poria a quimatex y que se fassen asi en la present vila y aso que se fassen las dues que son trencades.

Testimonis: Arnau Gueia y Miquel Sagual.

(1599)

Divenres a 6 de agost 1599.

Convocats y ajustats en la casa de mi Jordi Antich los honorables en Guillem Fiol, m.^o Antoni Nicolau, Joan Nicolau, Guillem Amengual jurats ab los honorables en Joan Portell, Mateu Majol, Jordi Font, Jordi Antich, Guillem Jenovart, Antoni Nicolau, lo mes part del consell tots congregats per aconsellar a tota utilitat de la present vila ut sequitur.

Et primo fonch prepossat per lo Reverend senyor Pere Sosias doctor y telgolus. (sic) rector de la present parroquia dient: molt honorable y savi consell ja veven la urgent nesessitat que tenim asirque de las campanes seten de fer; Jo juntament ab los senyors jurats avem parlat ab mestre Bonnin campaner lo qual as provat que es molt abil ab lo art; are resta que vostres merses vejín la orda que averla de fer de a captas sara maj acabar, sino que se fassa de tall y sera cossa ab igualdat y aximatex que alagescan algu que tinga carech de pagar y proveir las cossas nesesaris y si tindran an be que fassem una ascripture a dit mestre que vingue a consertar se ab los jurats y sobre desso demanam consell y orda.

Sobre de la qual prepossisio fonch determinat difinit y conclus per tot lo sobredit consell tots una cossa concordant que los honorables jurats a cas que sia menester, alagesquin algu, aquell qui per ells sera ben vist, que quant sia menester aministrar algunas cosses nesesaris en lo fer de las campanes pugue aministrar y mandar manar pagar las cosses nesesaris an el clavari.

Testimonis: Pere Mates y Miquel Sagual.

(1624)

Die xxiiij mensis Julij Anno A nativitate Domini MDCXXIIIJ.

Congregats y ajustats en la iglesia parroquial de la present vila de Sant Joan lo Reverend senyor Pere Joan Gaya prevere y rector de la dita parroquial iglesia los honorables Anthoni Nicolau Ramon balle reyal lo any present en la present vila de Sant Joan, los honorables Raphel Salom major de dies dit del moli de vent, lo honorable Guillem Antich dit de Son Juny, Raphel Salom menor jurats lo

present Any de dita vila, los honorables Pere Amengual, Gabriel Antich fill de Pere, y m.^o Sebastia Fiol notari Raphel Amengual y Anthoni Barsalo de Son Barsalo concellers de dita vila per effecta de concellar tot lo be profit y utilitat de la present vila y universitat de aquella, han aconsellat en la forma seguent:

Primo fonch proposat per lo dit Reverend rector y jurats de la dita vila de San Joan: senyors de consellers, A notitia nos es vingut y tenim entes que han arribats assi en la present vila certs ministres de la cort eclesiastica ab certs mandatos segons se diu, en los quals diuhen nos volen intimar en pena de excomunio u antredit quels donem y dexem pendre la nostra campana major, la qual tenim en lo nostro campanar alt de la dita iglesia, de la qual nos servim axis per tocchar mig die com sanctos y officis divinals y per tocchar per morts y per tota cosa que conve servirse della, nos ne servim y en perticular nos servim della en la molta devosio que enesta tenim per toccharla en temps de mal temps, perque en toccharla, aqui matex lo mal temps pase y tenim bon temps en toccharla, per ço si achas nos intimaran dit ministres y nos meneran que en pena de excomunio la donem, quens consellen vostres merses que respondrem y ferem, demenamlos consell en aso.

Sobre de la qual propositio, nemine discrepanti fonch resolt, conclus y determinat per tot lo sobredit consell que sempre y quant dits ministres de la cort eclesiastica feren y intimeran dits ministres als dits Reverend rector y jurats per aque donen dita campana, dihem resolem y determinam tots junts concordants, que dita campana nos doee devellar ni tocchar del campanar ahont sta sens que primer nons siam deffensats y ensenyat y mostrat clarament qual nostra la dita campana nos deu ni pot tocchar ni llevar del dit nostro campanar per no tenirne altre y per servirnos de aquella en tota cosa, per quant aquella no es rumpuda sino que es molt bona per lo que nosaltres le tenim menester y per a daço donam orda, forsa y poder als dits honorables jurats de que vagen en la Ciutat de Mallorca per a deffensar dita campana y que per deffentio de aquella fins a cinch centes lliures moneda de Mallorca sols que la dita campana nos sia moguda del lloch

ahont sta per tenir aquesta nostra vila aquella ab tanta devotio com la tenim perque en fer mal temps y la toccham pare lo mal temps y asso es la nostra resolutio per ara.

Testimonis: mestre Anthoni Fiol sastre y Joan Mallol, fill de Pere.

(1626)

Die 15 de novembre any 1626.

Convocats y ajuntats en la isglesia parroquial de le present ville de San Joan lo honorable en Joan Mayol balle reyal juntament ab los honorables en Jaume Ferragut, Antoni Nicolau Ramon, Joan Mayol, Guillem Portell, Guillem Mayol, Refel Nicolau, Antoni Amengual y Miquel Gomila, consellers tots congragats per a consellar a tota utilitat de le present villa ut sequitur.

Et primo fonch propossat per lo honorable Antoni Roig, un dels jurats, dient: molt honorable y savi consell no ignoren vostres merses com en la visite passade mos menaren en pene de 25 lliures que adobassem y que fessem la campane grosse que es trancade; demanam a vostres merses si pagarem la pene si lem fan pegar o si la adoberan y voten sobre de asso.

Sobre la qual propossasio fonch determinat per la major part del consell que per are nos se fasse dite campane antes be quen donen rao a Monsenyor y donant los descarechs per aque no lan fete.

Testimonis los honorables en Climent Fiol Joan Portell carniser tots de le villa.

(1725)

Die 7 agost 1725 (incompleto).

Convocats y ajustats los honorables Pere Arnau Fiol, Matheu Amengual, Amador Fiol rigidos ab assistensia del honorable Llorens Nicolau balle reyal en casa y abitatio de Hjero-ni Strany scriva de dita universitat y vila per afecta de tractar cosas conciernens per dita universitat y vila y fonch preposat per dit Pere Arnau Fiol regidor maior dihent: senyors regidos lo perque hesem ajustats asi a vostres merses es que ia saban que com al Senyor Bisba vingue en esta vila per visita mana que la campana que hera rompuda la fesam nova y ara tanim ocasio que asi sa troba un campaner

qui es diu Juan Cardell y Rabasa qui diu que fara dita campana en los pachtos sigüents:

Primo es pachta que al dit courer a de fer la campana nova y a de pesar al matex pes que pesara al pes del Rey la vella y la nova no a de ser de menos pes que lo que pesara la vella y lo que pesara de mes la campana nova que la vella lay pagaram a rao de sis sous per lliura y que no puga acsadir mes la campana nova que la vella mes de circa un quintar y que as dega posar al matex matall.

2.º Es pachta que la aja de antragar bona y rebadora com es estil de fundicio.

Item es pachta que sempre y quant dita campana dins de un any y un dia sa rompia, dit courer la dega tornar fer a sos comptes y despesas y sols se pagaran les minvas a rao de 8 per cent y la villa te obligatio de aportarla en Ciutat y tornarla portar de la Ciutat servant primer sempre los primes pachtos del pes de la campana.

Item es pachta que la dita campana lam de pagar desde al dia de Tots los Sants primer vinent a dos anys.

Item es pachta que al dit Juan Cardell aja de posar la campana an el campanar a sos comtas.

Item es pachta que quant aportaran la campana, al carro per al cami com aportara la campana al carro sa esfondras y la campana sa rompesa de pagar de la vila.

Item es pachta que lo que pesara la campana vella sia de pagar per cada quintar 9 lliures 2 sous 10 diners.

RAMÓN GAYÁ GALMÉS, Pbro.

CONTRATO PARA LA ADQUISICIÓN DE UNA CUSTODIA

(1805)

Entre los papeles recogidos por el Dr. Don Antonio Bauzá (Morey), Beneficiado de la Parroquial de San Jaime de Palma, y administrador del Rdo. Don Bartolomé Montes, Rector que fué de esta villa de San Juan de 1806 hasta el año 1817 en que pasó a San Jaime de Palma, y que obran en nuestro archivo particular, encontramos el siguiente contrato de una Custodia de nuestra